

Guía Docente				
Datos Identificativos			2018/19	
Asignatura (*)	Organización e xestión: xestión empresarial e xestión eficaz do laboratorio		Código	610475201
Titulación	Mestrado Universitario en Biotecnoloxía Avanzada			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4.5
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	EconomíaEmpresa			
Coordinación	Teijeiro Álvarez, Mercedes		Correo electrónico	mercedes.teijeiro@udc.es
Profesorado	Rodriguez Fernandez, Maria Jose		Correo electrónico	maria.jose.rfernandez@udc.es
	Teijeiro Álvarez, Mercedes			mercedes.teijeiro@udc.es
Web	masterbiotecnologiaavanzada.com/			
Descrición xeral	NA DOCENCIA DESTA MATERIA PARTICIPA TAMÉN O SEGUINTE PROFESORADO DA UVIGO: Pedro Pablo Gallego Veigas (e-mail: pgallego@uvigo.es) O DECANO DO COLEXIO OFICIAL DE BIÓLOGOS E DIRECTOR DO CENTRO ANALÍTICO MÍGUEZ Y MUÍÑOS: José Pelayo Míguez Baños (e-mail: direcciontecnica@laboratoriocalidad.com) E A DIRECTORA DA OTRI-UVIGO (OFICINA DE TRANSFERENCIA DE RESULTADOS DA INVESTIGACIÓN DA UVIGO): Ángeles López Lozano (e-mail: dirottri@uvigo.es) Nesta materia preténdese que o alumnado adquira competencias en saber xestionar e traballar con garantías de calidade, éticas e de plena legalidade nun laboratorio biotecnolóxico. Isto implica, capacidade de organización e planificación dos RRHH; capacidade de comunicación oral e escrita; capacidade de traballar nun entorno respetuoso co medio ambiente; capacidade de liderazgo e coordinación.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A12	Coñecer e saber aplicar os sistemas de control de calidade vixente.
A13	Saber xestionar e traballar con garantías en calquera laboratorio biotecnolóxico do ámbito público ou privado.
A14	Ter unha visión integrada dos procesos de I+D+i desde o descubrimento de novos coñecementos básicos ata o desenvolvemento de aplicacións concretas deste coñecemento e a introdución no mercado de novos produtos biotecnolóxicos.
A15	Saber deseñar unha investigación prospectiva de mercado para un produto biotecnolóxico.
A16	Coñecer e analizar os aspectos financeiros que se están expansionando no mercado biotecnolóxico.
B1	Capacidade de análise e síntese (localización de problemas e identificación das causas e a súa tipoloxía).
B2	Capacidade de organización e planificación de todos os recursos (humanos, materiais, información e infraestruturas).
B3	Capacidade de xestión da información (con apoio de tecnoloxías da información e as comunicacións).
B4	Capacidade de planificación e elaboración de estudos técnicos en biotecnoloxía microbiana, vexetal e animal.
B5	Capacidade de identificar problemas, buscar solucións e aplicalas nun contexto biotecnolóxico profesional ou de investigación.
B6	Capacidade de comunicación oral e escrita dos plans e decisións tomadas.
B7	Capacidade para formular xuízos sobre a problemática ética e social, actual e futura, que propón a Biotecnoloxía.
B8	Capacidade de comunicación eficazmente coa comunidade científica, profesional e académica, así como con outros sectores e medios de comunicación.
B9	Capacidade de Traballo en equipo multidisciplinar dentro da empresa.
B10	Capacidade de Traballo nun contexto de sustentabilidade, caracterizado por: sensibilidade polo medio ambiente e polos diferentes organismos que o integran así como concienciación polo desenvolvemento sostible.
B11	Racionamento crítico e respecto profundo pola ética e a integridade intelectual.
B12	Adaptación a novas situacións legais, ou novidades tecnolóxicas así como a excepcións asociadas a situacións de urxencia.

B13	Aprendizaxe autónoma.
B14	Liderazgo e capacidade de coordinación.
B15	Sensibilización cara á calidade, o respecto medioambiental e o consumo responsable de recursos e a recuperación de residuos.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Cofecer e saber aplicar os sistemas de control de calidade vixentes que permitan xestionar e traballar en diferentes laboratorios	AM12 AM13		
Adquirir unha visión integrada dos procesos de I+D+i dende os coñecementos básicos ata a súa introducción no mercado.	AM14		
Cofecer os métodos de investigación prospectiva de mercados para un produto biotecnolóxico, e os aspectos financeiros necesarios para o éxito dun produto no mercado	AM15 AM16		
Desenrolar a capacidade de análise e síntese		BM1	
Adquirir a capacidade de organizar as tarefas e o tempo		BM2	
Adquirir coñecementos de inglés relativos ao ámbito de estudio		BM4	
Saber buscar e interpretar información procedente de fontes diversas		BM6	
Resolver problemas e tomar decisións de forma efectiva		BM7	
Desenrolar a capacidade de aprendizaxe autónomo		BM8	
Traballar en colaboración		BM9	
Desenrolar o razoamento crítico		BM10	
Sensibilizarse polos temas medioambientais		BM13	
Desenrolar a creatividade		BM14	
Asumir un compromiso coa calidade		BM15	
Capacidade de xestión da información (con apoio das tecnoloxías da información e as comunicacións) e para identificar problemas e buscar solucións en un contexto biotecnolóxico		BM3 BM5	
Razoamento crítico e respecto profundo pola ética e a integridade intelectual e adaptación a novas situacións legais o novidades tecnolóxicas, así como a excepcións asociadas a situacións de urxencia.		BM11 BM12	

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1	Organización de empresas de biotecnoloxía
Tema 2	Marketing e organización de redes comerciais
Tema 3	Análisis financeiro
Tema 4	Bases da I+D. Visión global dos programas de I+D. preparación e xestión de proxectos de I+D. Proxectos europeos (EU framework).
Tema 5	A transferencia de tecnoloxía: valorización do coñecemento transferibel. A protección do coñecemento. A creación dunha empresa de base tecnolóxica.
Tema 6	Rol e funcionamento dun laboratorio (normas famiias ISO 9000)
Tema 7	Xestión de Recursos Humanos e de equipos de traballo: seguridade no laboratorio
Tema 8	Sistemas para a optimización de procesos. xestión documental, metroloxía e LIMS
Tema 9	Técnicas para mellorar o rendemento do laboratorio: calificación e calibración de equipos de análise. Estadística aplicada.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Solución de problemas	A14 A15 A16 B3 B6 B7 B8 B10 B12 B13	3	12	15

Sesión maxistral	A12 A13 A14 A15 A16	30	60	90
Actividades iniciais	B2	2	2	4
Proba de resposta breve	A12 A13 B1 B2 B4 B5 B9 B10 B11 B14 B15	1	2	3
Atención personalizada		0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Solución de problemas	Técnica mediante a que se ten que resolver unha situación problemática concreta, a partir dos coñecementos que se traballaron, que pode ter máis dunha posible solución.
Sesión maxistral	Explicación na aula dos diferentes temas con apoio de medios audiovisuais e transparencias.
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado.
Proba de resposta breve	Proba obxectiva dirixida a provocar o recordo dunha aprendizaxe presentada. Preséntase un enunciado en forma de pregunta para responder cunha frase específica, palabra, cifra ou símbolo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Solución de problemas	Realizárase unha labor de seguemento cos alumnos, sobre os casos propostos e a documentación adxuntada Para el alumnado con reconocimiento de dedicación a tiempo parcial y dispensa académica de exención de asistencia, el profesor adoptará las medidas que considere oportunas para no perjudicar su calificación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Solución de problemas	A14 A15 A16 B3 B6 B7 B8 B10 B12 B13	Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas dadas previamente ou que puidera darse, partindo dos diferentes factores involucrados, o análise dos antecedentes, as condicións da situación, etc.	50
Proba de resposta breve	A12 A13 B1 B2 B4 B5 B9 B10 B11 B14 B15	Preguntas cortas sobre el apartado de Gestión Eficaz del Laboratorio. Incluyendo exámenes de preguntas cortas (40-50%) y seguimiento del trabajo de los alumnos (0-10%)	50

Observacións avaliación
As probas de resposta corta celebraranse na 1ª oportunidade o 23-xaneiro(15:00-16:00) e na 2ª oportunidades o 27-xuño-2019 (17:00-18:00) As matrículas de honra concederanse a aqueles estudantes que superando un 9, alcancen a máxima calificación na primeira oportunidade en cada unha das universidades.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- Hoyle y Thompson (). Del aseguramiento a la gestión de la calidad. el enfoque basado en procesos. AENOR - Hormiga, E., Batista, R. y Sánchez, A (2008). El Capital Intelectual en las empresas de nueva creación: influencia de los activos intangibles en el éxito empresarial. Santa Cruz de Tenerife: Fundación FYDE-CAJA Canarias
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Auditoría de empresas biotecnolóxicas/610475202

Aspectos legais e éticos en Biotecnoloxía/610475203

Materias que continúan o temario

Análise de alimentos, seguridade alimentaria e trazabilidade/610475302

Observacións

A coordinadora deste curso é a profesora Mercedes Teijeiro Álvarez (mercedes.teijeiro@udc.es) e o coordinador da UVIGO é o profesor Pedro Pablo Gallego Veigas (pgallego@uvigo.es).

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías